

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Ректор академії, професор
В. І. Аранчій
«04» вересня 2018 р

НАСКРІЗНА ПРОГРАМА ПРАКТИКИ

освітньо-професійна програма Підприємництво,
спеціальність 076 Підприємництво, торгівля та біржова
діяльність,
галузь знань 07 Управління та адміністрування,
ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання)
2018 рік набору

Полтава
2018

Збірник програм практик підготували:

Світлична А.В. доцент, к.е.н. доцент кафедри підприємництва і права;

Михайлова О.С. доцент, к.е.н., доцент кафедри підприємництва і права;

Писаренко С.В. доцент, к.с.-г.н., доцент кафедри підприємництва і права;

Наскрізна програма практики для здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, галузі знань 07 Управління та адміністрування, ступеня вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання) 2018 року набору розглянуто, схвалено та рекомендовано до видання Науково-методичною радою спеціальності Підприємництво, торгівля та біржова діяльність (протокол № 1 від «04» вересня 2018 р.) та Вченою Радою факультету економіки та менеджменту (протокол № 1 від «04» вересня 2018 р.)

Голова Науково-методичної ради спеціальності 076 Підприємництво,
торгівля та біржова діяльність Михайлова О.С.

Відповідальний за випуск: доцент, к.с.-г.н. Писаренко С.В.

ЗМІСТ

1. ЗАГАЛЬНІ АПОЛОЖЕННЯ	3
2. ВИДИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИК.....	5
3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ.....	9

1. ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ

Практична підготовка студентів вищих навчальних закладів є обов'язковою компонентою освітньо-професійної програми для здобуття освітньо-кваліфікаційного рівня бакалавра і має на меті набуття студентом особистісних і професійних компетентностей, пов'язаних з розрахунком та аналізом основних техніко-економічних показників діяльності підприємства та його фінансового стану, оцінкою структури підприємства та організацією його інформаційних потоків.

Метою практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, галузі знань 07 Управління та адміністрування, ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання) є закріплення теоретичних знань, отриманих під час навчання, а також набуття й удосконалення компетентностей, визначених відповідною освітньою програмою вищої освіти.

Завданням практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання) є:

- поглиблення та закріплення набутих теоретичних знань з основних дисциплін професійної підготовки;
- опанування сучасними прийомами та методами прийняття управлінських рішень;
- формування у майбутніх фахівців умінь та практичних навичок в сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- розроблення пропозицій щодо впровадження найновіших технологій здійснення підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- систематичне оновлення та творче застосування набутих знань у практичній діяльності при вирішенні завдань, які постають при реалізації ключових функцій підприємницької, торговельної та біржової діяльності.

Проходження практики забезпечує формування у здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність галузі знань 07 Управління та адміністрування ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання) наступних *компетентностей*:

інтегральна:

- здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та проблеми у сферах підприємницької, торговельної та біржової діяльності або в процесі

навчання, що передбачає застосування теорій та методів організації і функціонування підприємницьких, торговельних, біржових структур і характеризується комплексністю та невизначеністю умов;

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною та іноземною мовами у професійній сфері;
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати автономно та в команді, навички міжособистісної взаємодії;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища та здійснення безпечної діяльності;
- здатність діяти відповідально та свідомо;

фахові:

- знання і розуміння теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин;
- здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- знання і розуміння нормативно-правового регулювання у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- знання і розуміння основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання:

- використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;

- вастосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

- застосовувати одержані знання й уміння для ініціювання та реалізації заходів у сфері збереження навколишнього природного середовища і здійснення безпечної діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;

- використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

2. ВИДИ, ПОСЛІДОВНІСТЬ ПРОВЕДЕННЯ ТА ТРИВАЛІСТЬ ПРАКТИКИ

Види практик, періоди проведення та їх обсяги визначаються освітньо-професійною програмою підготовки, що відображається відповідно в навчальних планах і графіках навчального процесу (табл. 1).

Календарні періоди проведення практики на кожний навчальний рік визначаються графіком навчального процесу. Практична підготовка здобувачів вищої освіти проводиться на базах практики, що забезпечують виконання програми практики.

Таблиця 1

Види, терміни і тривалість практичної підготовки здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання), 2018 рік набору

№ з/п	Вид назва практики	Семестр	Тривалість практики			Форма контролю
			тижнів	годин	кредитів ЄКТС	
Виробнича практика						
1	Організаційно-аналітична	2	5	225	7,5	диференційований залік
2	Комплексна практика з фаху	3	5	225	7,5	диференційований залік

Мета виробничої практики «Організаційно-аналітична»: оволодіння сучасними методами, формами професійної діяльності; формування у

здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок, необхідних для самостійного вирішення завдань в умовах реального виробничого, документаційного, інформаційно-аналітичного процесу; набуття необхідних практичних знань та навичок з використання сучасних виробничих та інформаційних технологій, а також виховання потреби систематичного професійного самовдосконалення та набування первинного практичного досвіду.

Завданням виробничої практики «Організаційно-аналітична» є:

- закріплення та поглиблення знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення циклу теоретичних дисциплін професійної підготовки;
- набуття практичних навичок і вмінь зі спеціальності;
- набуття вмінь збирати та опрацьовувати фактичний матеріал для виконання практичних та наукових творчих робіт.

Проходження виробничої практики забезпечує формування у здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, галузі знань 07 Управління та адміністрування, ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання) наступних *компетентностей*:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;
- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності;
- здатність спілкуватися державною та іноземною мовами у професійній сфері.
- навички використання інформаційних і комунікаційних технологій;
- здатність працювати автономно та в команді, навички міжособистісної взаємодії;
- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;
- здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища та здійснення безпечної діяльності;
- здатність діяти відповідально та свідомо;

фахові:

- знання і розуміння теоретичних засад підприємницької, торгівельної та біржової діяльності.
- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торгівельних і біржових структур.
- розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин.

- здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур.

- знання і розуміння основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності.

- знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур.

Програмні результати навчання:

- використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;

- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;

- використовувати сучасні комп'ютерні і телекомунікаційні технології обміну та розповсюдження професійно спрямованої інформації у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

- організувати пошук, самостійний відбір, якісну обробку інформації з різних джерел для формування банків даних у сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

- показувати уміння працювати автономно та в команді, мати навички міжособистісної взаємодії, які дозволяють досягати професійних цілей;

- олодіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;

- використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;

- застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

Метою виробничої практики «Комплексна практика з фаху» здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, ступінь вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання) є їх ознайомлення безпосередньо на підприємствах (організаціях, установах) із виробничою, комерційною та правовою діяльністю бази практики, відпрацювання вмінь і навичок зі спеціальності, закріплення знань, отриманих при вивченні певного циклу теоретичних дисциплін та набування первинного практичного досвіду.

Завданням виробничої практики «Комплексна практика з фаху» є:

- формування у здобувачів вищої освіти професійних умінь і навичок щодо прийняття самостійних рішень під час професійної діяльності в реальних умовах;

- поглиблення та закріплення теоретичних знань, отриманих здобувачами вищої освіти в процесі вивчення дисциплін професійної підготовки;

- опанування сучасних прийомів, методів та знарядь праці в сфері підприємництва, торгівлі та біржової діяльності;

- розвиток професійного мислення, прищеплення умінь фахової діяльності в умовах трудового колективу;

- виховання у здобувачів вищої освіти потреби поповнювати свої знання та творчо їх застосовувати в практичній діяльності;

- збір практичних та статистичних матеріалів для виконання курсових та інших наукових робіт.

Проходження виробничої практики забезпечує формування у здобувачів вищої освіти за освітньо-професійною програмою Підприємництво, спеціальності 076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність, ступеня вищої освіти Бакалавр (скорочений термін навчання) наступних *компетентностей*:

загальні:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу;

- здатність застосовувати отримані знання в практичних ситуаціях, виявляти, ставити та вирішувати завдання у сфері професійної діяльності;

- здатність спілкуватися державною та іноземною мовами у професійній сфері;

- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;

- здатність працювати автономно та в команді, навички міжособистісної взаємодії;

- здатність виявляти ініціативу та підприємливість;

- здатність ініціювати заходи щодо збереження навколишнього природного середовища та здійснення безпечної діяльності;

- здатність діяти відповідально та свідомо;

фахові:

- знання і розуміння теоретичних засад підприємницької, торговельної та біржової діяльності;

- здатність обирати та використовувати відповідні методи, інструментарій для обґрунтування рішень щодо створення, функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;

- розуміння форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин;

- здатність застосовувати інноваційні підходи в діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- здатність визначати та оцінювати характеристики товарів і послуг в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- знання і розуміння нормативно-правового регулювання у сфері підприємницької, торговельної та біржової діяльності;
- здатність визначати і виконувати професійні завдання з організації діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- знання і розуміння основ обліку та оподаткування в підприємницькій, торговельній, біржовій діяльності;
- знання та розуміння організації зовнішньоекономічної діяльності підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- здатність до бізнес-планування, оцінювання кон'юнктури ринків і результатів діяльності у сфері підприємництва, торгівлі та біржової практики з урахуванням ризиків.

Програмні результати навчання:

- використовувати базові знання з підприємництва, торгівлі і біржової діяльності й уміння критичного мислення, аналізу та синтезу в професійних цілях;
- застосовувати набуті знання для виявлення, постановки та вирішення завдань за різних практичних ситуацій в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності;
- володіти методами та інструментарієм для обґрунтування управлінських рішень щодо створення й функціонування підприємницьких, торговельних і біржових структур;
- використовувати знання форм взаємодії суб'єктів ринкових відносин для забезпечення діяльності підприємницьких, торговельних та біржових структур;
- застосовувати інноваційні підходи в підприємницькій, торговельній та біржовій діяльності.

3. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Контролювання практики здобувачів вищої освіти вирішує комплекс завдань від навчальних до контролюючих і забезпечує повноту, своєчасність та якість виконання програм практики.

Контролювання за проходженням практики з боку вищого навчального закладу покладається від:

- академії – на першого проректора;

- факультету – на декана та координатора практичної підготовки по спеціальності;
- кафедри – на завідувача та викладачів – керівників практики;
- бази практики – на керівника підприємства.

Метою контролю є виявлення та усунення недоліків і надання допомоги здобувачам вищої освіти у виконанні програми практики.

На кожному етапі контролювання застосовуються специфічні методи.

Попереднє контролювання здійснюється під час підготовки здобувачів вищої освіти до проходження практики (на зборах). При цьому пояснюються цілі практики, порядок її проходження, форма звітування, а також здобувачам вищої освіти передаються направлення на базу практики, щоденники та програми практики.

Поточне контролювання здійснюється протягом періоду проведення практик, а також під час бесід зі здобувачами вищої освіти у дні, встановлені кафедрою для консультування.

Підсумкове контролювання відбувається під час звітування про виконання програми практики.

Після закінчення терміну практики здобувачі вищої освіти звітують про виконання програми практики.

Форма звітності здобувача вищої освіти за виробничу практику – це подання письмового звіту, підписаного та оціненого безпосередньо керівником практики від бази практики.

Звіт разом з щоденником практики, завіреним керівником практики від підприємства (організації, установи), подається на кафедру для реєстрації, після чого передається на рецензування викладачу – керівнику практики від кафедри. Після можливого доопрацювання здобувачем вищої освіти та остаточного погодження змісту звіту з викладачем, керівником практики від кафедри, звіт допускається до захисту.

Супровідні документи з практики, передбачені Академією, здобувачами вищої освіти надаються координатору з практичної підготовки по спеціальності до реєстрації звіту на кафедрі.

Звіт має містити відомості про виконання здобувачем вищої освіти усіх розділів програми практики та індивідуального завдання, висновки (висновки і пропозиції), список використаних джерел тощо. Звіт оформлюється за вимогами, що визначені у програмі практики, та відповідно до єдиних вимог щодо оформлення текстових документів.

Звіт з практики захищається здобувачем вищої освіти у комісії, призначеній наказом ректора Академії. Комісія формується з: керівників

практики від Академії та, по можливості, від баз практики, а також науково-педагогічних працівників.

Комісія приймає диференційований залік у здобувачів вищої освіти або на базах практики в останні дні її проходження, або в Академії до початку наступного семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу відбувається теоретичне навчання) чи протягом двох тижнів наступного після практики семестру (якщо після практики у здобувачів вищої освіти згідно з графіком навчального процесу передбачені канікули).

Диференційований залік за практику виставляється з урахуванням:

- оцінки результатів виробничої та суспільної роботи, поданої у відгуку-характеристиці керівника практики з боку підприємства (організації, установи);
- оцінки за оформлення звіту, щоденника, зазначеної у висновку викладача – керівника практики від кафедри;
- презентації здобувачем вищої освіти результатів проходження практики під час захисту звіту та відповідей на запитання членів комісії з прийому заліку за практику.

Важливе місце в загальній системі практичного навчання займають підсумкові конференції здобувачів вищої освіти за результатами виробничої практики за участю керівників та фахівців організацій, установ. Мета таких конференцій – обмін досвідом, розробка заходів щодо поліпшення практичної підготовки в Академії.

